

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2024 vaaleja varten

Kaupunginhallitus 20.11.2023 § 258
515/00.00.00.02/2023

Valmistelija Hallintosihteeri Jaana Toivanen

Vuonna 2024 toimitetaan kahdet yleiset vaalit: tasavallan presidentin vaali (presidentinvaali) sekä Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit).

Tasavallan presidentin vaalin ensimmäinen vaali toimitetaan sunnuntaina 28.1.2024 ja mahdollinen toinen vaalipäivä on sunnuntaina 11.2.2024. Presidentinvaalin ennakkoäänestys ensimmäisessä vaalissa on 17. - 23.1.2024 ja mahdollisessa toisessa vaalissa 31.1.- 6.2.2024.

Europarlamenttivaalien vaali toimitetaan sunnuntaina 9.6.2024. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on 29.5.2024-4.6.2024.

Kaupungin keskusvaalilautakuntana toimii 1.6.2021–31.5.2025 ajalle asetettu kaupungin keskusvaalilautakunta.

Orivesi on jaettu kolmeen äänestysalueeseen, jotka ovat seuraavat:

001 Orivesi pohjoinen	äänestyspaikka kaupungintalo
002 Orivesi eteläinen	äänestyspaikka Rovastinkankaan koulu
003 Orivesi itäinen	äänestyspaikka Eräjärven koulu

Vaalilain 15 §:n mukaan kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

1. kutakin äänestysaluetta varten **vaalilautakunta**, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä
2. laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampia **vaalitoimikuntia**, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Vaalilain 15 §:n mukaan vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain 4 a §:n mukaan kunnallisessa toimielimessä kunnanvaltuustoa lukuun ottamatta tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakkin vähintään 40 %, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Tasa-arvolain vaatimuksen tulee toteutua erikseen jäsenten ja varajäsenten osalta. Myös poliittinen edustavuus tulee ottaa valinnoissa huomioon.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi

olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Kunta voi harkintansa mukaan asettaa vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat erikseen presidentinvaalia ja erikseen europarlamenttivaaleja varten tai asettaa samat vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat molempiin vaaleihin. Presidentinvaaliin asetetut vaalilautakunnat ja vaalitoimikunta toimivat sekä ensimmäisessä vaalissa, että mahdollisessa toisessa vaalissa.

Koska vuoden 2024 vaalit ovat ajallisesti melko lähellä, on perusteltua asettaa samat vaalilautakunnat ja vaalitoimikunta toimimaan kaikissa vuoden 2024 vaaleissa. Tarvittaessa kaupunginhallitus voi keuhällä 2024 nimetä uusia jäseniä vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan estyneiden tilalle.

Yhteenveto valittaviksi esitetyistä jäsenistä ja varajäsenistä esitetään kokouksessa.

Toimivalta

Vaalilaki § 15

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tutustuu kokouksessa esitettävään yhteenvetoon valittavista henkilöistä sekä päättää asettaa vuoden 2024 presidentinvaalia ja europarlamenttivaaleja varten vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnan sekä valita vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan puheenjohtajat,

varapuheenjohtajat, jäsenet sekä varajäsenet seuraavasti:

Kaupunginhallitus

1. Valitsee Oriveden pohjoisen äänestysalueen vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, kolme jäsentä sekä viisi sijaantulojärjestyksessä tulevaa varajäsentä.
2. Valitsee Oriveden eteläisen äänestysalueen vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, kolme jäsentä sekä viisi sijaantulojärjestyksessä tulevaa varajäsentä.
3. Valitsee Oriveden itäisen äänestysalueen vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, kolme jäsentä sekä viisi sijaantulojärjestyksessä tulevaa varajäsentä.
4. Valitsee vaalitoimikuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, yhden jäsenen sekä tarpeellisen määrän, kuitenkin vähintään kolme sijaantulojärjestyksessä tulevaa varajäsentä.
5. Edellä asetetut vaalilautakunnat ja vaalitoimikunta toimivat presidentinvaalin ensimmäisessä ja mahdollisessa toisessa vaalissa sekä europarlamenttivaaleissa.
6. Toimittaa edellä esitetyt valinnat välittömästi tiedoksi keskusvaalilautakunnalle toimenpiteitä varten.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus asetti vuoden 2024 vaaleja varten kullekin äänestysalueelle vaalilautakunnan sekä laitosäänestyksiä varten yhden vaalitoimikunnan sekä valitsi vaalilautakuntiin ja vaalitoimikuntaan puheenjohtajat, jäsenet sekä varajäsenet liitteen mukaan.

Tehtiin liitteeseen tekstimuutos: "vanhainkoti" muutetaan muotoon "palveluasumisyksiköt".